

Aan Bureau Energieprojecten
Inspraakpunt Programma VAWOZ
Postbus 111
9200 AC Drachten

Ons kenmerk:

Datum: 2 april 2024

Behandeld door: L. Buisman, F. Breukink

Onderwerp: Reactie op concept Notitie Reikwijdte en detailniveau Programma VAWOZ 2031-2040

Uw kenmerk:

Bijlagen:

Geachte heer/mevrouw,

Op 22 februari 2024 heeft u via de Staatcourant de kennisgeving gepubliceerd van de concept Notitie Reikwijdte en Detailniveau, Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee (VAWOZ) 2031–2040 (hierna cNRD). In deze kennisgeving biedt u partijen de gelegenheid voor het indienen van een reactie. Onderstaand vindt u de gezamenlijke reactie van de regio Kop van Noord-Holland. Dit zijn de gemeenten Den Helder, Hollands Kroon, Schagen en Texel.

a) Onze reactie op de alternatieven

• Over aanlanding van waterstof in Den Helder

Den Helder beschikt al over bestaande gasinfrastructuur die kan worden hergebruikt en ligt op korte afstand van de toekomstige windparken. We zien aanlanding van waterstof bij Den Helder daarom als zeer kansrijk. Het rapport van CE Delft over de systeemintegratie van pVAWOZ geeft ook aan dat (zie 6.2.1. afwegingen voor waterstofaanlanding): "Daarnaast is bij de aanlanding van windenergie in de vorm van waterstof de afstand van de benodigde buisleiding over zee van belang. Hoe korter de afstand tussen de elektrolyser op zee en de aanlandlocatie, hoe korter de afstand van de benodigde buisleiding."

• Over zo breed mogelijk alternatieven onderzoeken

We hechten eraan dat zo breed mogelijk gekeken wordt naar alternatieven in de regio. Daarom is het van belang dat onderzoek naar elektriciteitsaanlanding nu is opgenomen in zowel de omgeving Den Helder als de omgeving Agriport. Het onderzoeken van meer routes draagt volgens ons op een positieve manier bij om een nog betere afweging te kunnen maken wat de beste optie is voor aanlanding van wind op zee in de Kop. Daarom verwachten we dat beide zoekgebieden in zowel fase 1 als fase 2 van de MER/IEA worden meegenomen.

• Over de samenhang tussen Programma VAWOZ en de 380 kV Netuitbreiding NHN

Beide programma's zijn actueel in regio de Kop. We begrijpen dat het twee aparte processen zijn, maar blijven benadrukken dat er nauwe samenhang is tussen deze twee. We vragen u daarom om gezamenlijke besluitvorming voor beide projecten op hetzelfde moment.

- *Over batterijen*

Ons bereiken signalen dat op een aansluitlocatie voor elektriciteit ook ruimte wordt gezocht voor batterijen voor energieopslag. Dit naast het mogelijk realiseren van een elektrolyser. In het "Voornemen en voorstel voor participatie" was niets opgenomen over batterijen. Kunt u dit verduidelijken?

- *Over de te onderzoeken alternatieven*

We verwachten dat u in uw beoordeling van de alternatieven apart onderscheid maakt tussen de verschillende opties:

- Aanlanding elektriciteit
- Aanlanding elektriciteit + elektrolyser
- Aanlanding elektriciteit + elektrolyser + batterij

Uit de cNRD blijkt niet of u de alternatieven op deze wijze gaat beoordelen. We vragen u dat wel zo te doen. Zo worden effecten op ruimtegebruik en systeemintegratie beter zichtbaar.

- *Over het onderzoek naar 380kV richting Den Helder*

Op pagina 32 staat "Het tracé van die bovengrondse verbinding wordt niet binnen VAWOZ maar te zijner tijd door middel van een eigen traject nader onderzocht.". We verzoeken u dit wel mee te nemen in de beoordeling. Dit vanwege de onlosmakelijke samenhang tussen dit nieuwe 380kV transformatorstation bij Den Helder en de aansluiting daarvan op het nieuwe 380kV-station in de omgeving van Agriport. Als dit niet wordt gedaan, wordt het effect hiervan niet meegenomen in de afweging en kan het in de toekomst een voldongen feit zijn.

b) Onze reactie op het beoordelingskader

- *Over brede welvaart*

Voor de regio is brede welvaart een belangrijk leidend principe dat voldoende tot uiting moet komen in beoordelingskader. We wijzen u hierbij expliciet op rapport "Elke regio telt!" van de adviesraden Raad voor de leefomgeving en infrastructuur, de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving en de Raad voor het Openbaar Bestuur. In het beoordelingskader wordt brede welvaart beperkt uitgewerkt. Er wordt enkel ingegaan op regionaal-economische aspecten van brede welvaart. Voor de regio zijn echter ook ruimtelijke en regionaal-sociale aspecten als human capital, onderwijs/kennis/innovatie en leefbaarheid essentieel. We verzoeken u ook deze aspecten van brede welvaart uit te werken in criteria en op te nemen in het beoordelingskader.

- *Over detailniveau van fase 1 en fase 2*

Het onderzoek voor de Milieu Effect Rapportage en de Integrale Effect Analyse wordt in twee fases uitgevoerd. Na de eerste fase kunnen niet haalbare alternatieven afvallen. Uit het beoordelingskader kan niet worden opgemaakt op welk detailniveau de 1e en 2e fase worden uitgevoerd. Dit brengt het risico met zich mee dat alternatieven mogelijk te vroeg afvallen.

- *Over hergebruik aardgasinfrastructuur*

Op blz. 8 van de cNRD staat de relatie met het onderzoek naar hergebruik van aardgasleidingen voor waterstoftransport. U geeft aan dat nu alleen nieuwe waterstofleidingen worden beschreven en hergebruik niet wordt meegenomen. We vragen nadrukkelijk op te nemen dat de aanwezigheid van bestaande gasinfrastructuur wél een belangrijk beoordelingsaspect is vanuit het oogpunt van systeemintegratie. We verwachten dat u hiertoe een beoordelingscriterium opneemt in het hoofdstuk systeemintegratie.

Tekstvoorstel toevoegen in Tabel 1-1 Beoordelingskader thema Systeemintegratie – onderdeel Waterstofaanlanding

- Deelaspect: aanwezigheid bestaande gasinfrastructuur voor mogelijk hergebruik
- Uitleg beoordelingscriteria: de aanwezigheid van bestaande gasinfrastructuur kan voorkomen dat nieuwe buisleidingen aangelegd moeten worden.
- Aard van onderzoeksmethode: Beoordeling op basis van input Gasunie en onderzoeken
- Beoordeling op welk niveau?: Per individuele verbinding

- *Over het begrip industriecluster*

In het beoordelingskader wordt alleen gesproken over regionale industrieclusters. De Kop kent echter geen industrieclusters in de traditionele zin van het woord. Wel heeft Den Helder een maritiem cluster met zee gebonden activiteiten, zoals de Koninklijke Marine, scheepsbouw, offshore (energie), zee- en binnenhaven en bedrijventerreinen. En in de Wieringermeer bevindt zich Agriport A7, een grootschalige werklocatie voor agri-business, glastuinbouw en datacenters.

We gaan er van uit dat u het begrip industriecluster in het onderzoek voldoende breed beschouwt. We geven u de suggestie mee om een concrete aanpassing in het beoordelingskader te maken. In hoofdstuk 5 Economie kunt u het begrip 'industriecluster' aanpassen in 'industriecluster, havens en grootschalige werklocaties.'

- *Over Water en bodemsturend*

Er is al veel gesproken over 'water en bodemsturend'. Een belangrijk thema en tegelijkertijd slechts in een Kamerbrief genoemd zonder verdere uitwerking. We vragen u dit thema in het beoordelingskader verder uit te werken omdat het anders niet te toetsen is.

- *Over het deelaspect Grondwaterkwaliteit (incl. verzilting)*

We vragen voldoende aandacht voor de gevolgen van de doorkruising van strand en duinenrand op de locatie waar de zeekabel aan land komt i.v.m. mogelijk risico op verzilting. Er is al sprake van verzilting in het zoekgebied met gevolgen voor agrarische sector. Dit aspect moet worden meegewogen. Dat kan door in het beoordelingskader bij het deelaspect Verzilting de onderdelen waar dit van toepassing op is, uit te breiden met 'doorkruising strand en duinen'.

- *Over effecten van elektrolyzers*

Er is nog veel onduidelijk over de effecten van elektrolyzers op bodemwater en oppervlaktewater. Bijvoorbeeld door gebruik van bodemwater voor het elektrolyseproces en effecten van koelwaterlozing. Voor ons is dit een belangrijk aandachtspunt. In het beoordelingskader staat een deelaspect Beïnvloeding oppervlaktewaterkwaliteit. We verzoeken u toe te voegen:

- Deelaspect: Beïnvloeding bodemwaterkwaliteit
- Van toepassing op onderdeel: Elektrolyser
- Effect permanent/tijdelijk en aard van onderzoeksmethode: Permanent effect, kwalitatieve beoordeling.

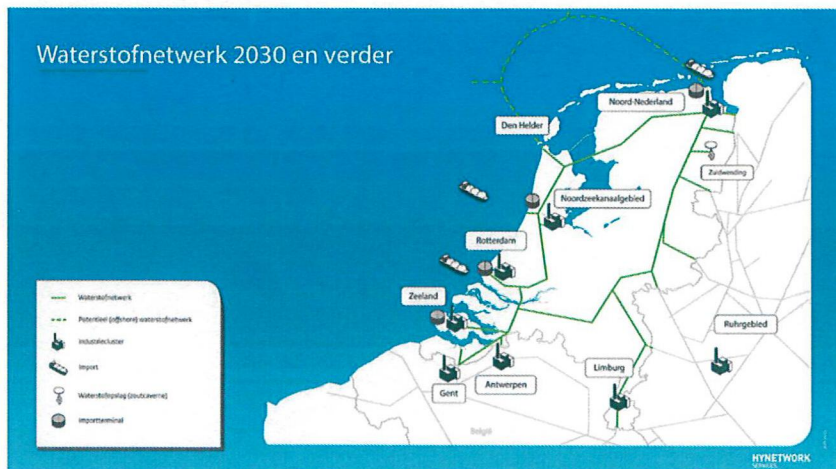
c) Overige opmerkingen

- *Leesbaarheid*

De procedure en de cNRD heeft als doel om iedereen die dit wenst een reactie in te kunnen laten dienen. Bij het opstellen van de cNRD lijkt hier met betrekking tot de leesbaarheid geen rekening mee te zijn gehouden. We verzoeken u om een B1- samenvatting op te laten stellen en hier in de toekomst rekening mee te houden. Daarnaast constateren we dat kaartjes in

verschillende documenten of bij informatiebijeenkomsten niet altijd consequent dezelfde zijn. Graag ook daarvoor uw aandacht in het vervolg.

- *Blz. 12 Tabel 1-1 Raakvlakken met andere projecten zoals Waterstofnetwerk Nederland*
Bij de regio Noord-Holland moet worden toegevoegd dat een waterstofaansluiting naar Den Helder onderdeel is van de aanleg van het Waterstofnetwerk Nederland:

(bron: Waterstofnetwerk Nederland › H2network)

Door dit niet te noemen, zou uit deze tabel kunnen lijken dat een waterstofaansluiting bij Den Helder niet logisch is. Mede omdat in de paragraaf over het Waterstofnetwerk Nederland op blz 8. geen inzicht wordt gegeven hoe dat netwerk eruit komt te zien. Juist door de aanwezigheid van bestaande gasinfrastructuur in Den Helder en de korte afstand tot de toekomstige windparken op de Noordzee, is dit wél een logische plek voor waterstofaansluiting. De aansluiting van Noord-Holland Noord op het Waterstofnetwerk Nederland is op dit moment in de 3e fase na 2030 voorzien. Omdat waterstofaansluiting niet voor 2035 wordt verwacht, is er voldoende tijd om de aansluiting te realiseren. Tekstvoorstel voor de tabel:

- Regio: Noord-Holland
- Project: Waterstofnetwerk Nederland-aansluiting Den Helder;
- Raakvlak: Toekomstige aansluiting Den Helder op het Waterstofnetwerk Nederland waar Programma VAWOZ op kan aansluiten

Aansluiting van de Kop/Den Helder op het Waterstofnetwerk Nederland geeft in de toekomst ook de mogelijkheid om bedrijven die opereren buiten de grote clusters zoals de tuinbouw, datacenters en havengebieden, om te kunnen profiteren waterstof.

- *Blz. 31 4.3.2 Aandachtspunten vanuit stakeholders Noord-Holland Noord*
Tijdens de voorbereidende gesprekken hebben we u gevraagd te zorgen voor consistentie tussen de aandachtspunten in het zogenaamde groeidocument en de cNRD. In de cNRD ontbreekt echter nog steeds het belangrijke aandachtspunt dat op de locaties in de Kop de ruimte beperkt is. Er moet ook ruimte beschikbaar blijven voor o.a. woningbouw en uitbreiding bedrijvigheid. Daarom stellen we voor om het volgende aandachtspunt toe te voegen in de cNRD: "Het is onduidelijk of er genoeg ruimte is voor een converterstation en een 380kV-station. Bovendien moet ook ruimte over blijven om nieuwe bedrijvigheid en toekomstige woningbouw te faciliteren."
- *Blz. 32 4.3.3 Voorstel voor kansrijke oplossingsrichtingen voor elektrische routes, zoekgebieden voor converterstations en grootschalige elektrolyse in Noord-Holland Noord, Den Helder.*

Er staat voor een elektrische verbinding "Vanaf de aanlandingszone volgt deze de reserveringsstrook voor buisleidingen richting Den Helder, eindigend bij bedrijventerrein Oostwateroever."

Dit eindpunt is onjuist. Het eindpunt moet zijn zoals ook in het groeidocument staat: "De route loopt tot het bedrijventerrein Kooypunt in de gemeente Den Helder of bedrijventerrein/binnenhaven Kooyhaven in de gemeente Hollands Kroon."

Met vriendelijke groet,
Regio Kop van Noord-Holland

Burgemeester en Wethouders van Den Helder

J.A. (Jan) de Boer MSc.
burgemeester

M.J. (Marc) Pothast
secretaris

Burgemeester en Wethouders van Hollands Kroon

A. van Dam
burgemeester

A. van Dam (Rian)
03-04-2024

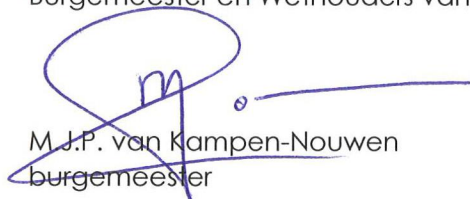
J.W.A. Kradolfer
Secretaris

J.W.A. Kradolfer (Jan Willem)
03-04-2024

Burgemeester en Wethouders van Schagen

M.J.P. van Kampen-Nouwen
burgemeester

E.C. van der Bruggen
secretaris

Burgemeester en Wethouders van Texel

M. Pol
burgemeester

E. Wolfkamp
secretaris

